

4.7 PRVOUKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výukový předmět Prvouka rozvíjí vnímání žáků a základní poznatky o okolním světě, životě společnosti, o živé a neživé přírodě. Žáci se učí správně pojmenovávat předměty, jevy a situace na základě pozorování a vlastních praktických zkušeností. Nové znalosti a dovednosti se učí uplatňovat v běžném životě. Získané poznatky si postupně osvojují a rozšiřují.

Prvouka pomáhá žákům získat dovednosti, jak se co nejsamostatněji orientovat v okolním prostředí a jak si počínat při řešení různých životních situací.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Prvouka je součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, je realizován pouze na 1. stupni. V souvislosti s tím je předmět vyučován v 1. až 6. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně v 1. a 2. ročníku a 3 hodiny týdně v 3. – 6. ročníku, tj. 16 hodin týdně celkem.

Na Prvouku navazují na 2. stupni vyučovací předměty Člověk a společnost a Člověk a příroda.

Předmět je tvořen následujícími tématy vzdělávacích oborů a tematickými okruhy průřezových témat:

- vzdělávací obor **Člověk a jeho svět** – Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody, Člověk a jeho zdraví
- vzdělávací obor **Čtení** – práce s encyklopedií
- vzdělávací obor **Řečová výchova** – rozšiřování slovní zásoby
- vzdělávací obor **Matematika** – orientace v čase – hodiny
- vzdělávací obor **Člověk a svět práce** – výrobky z přírodnin, pěstitelské práce
- průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** - Rozvoj poznávacích schopností, Mezilidské vztahy, Komunikace, Poznávací schopnosti
- průřezové téma **Multikulturní výchova** - Kulturní rozdíly, Lidské vztahy, Etnický původ, Princip sociálního smíru a solidarity
- průřezové téma **Environmentální výchova** - Lidské aktivity a problémy životního prostředí (životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady), Vztah člověka k prostředí (naš životní styl), Ekosystémy, Základní podmínky života

Při výuce předmětu jsou využívány názorné a aktivizující metody práce, výuka probíhá v interiéru školy i v exteriéru - na vycházkách, ozdravných pobytech, formou exkurzí. Žáci provádějí s pomocí učitele některé pokusy, pracují individuálně i ve skupinách, zařazovány jsou také besedy s odborníky. Kromě názorných nástěnných a manipulačních pomůcek má škola k dispozici věkově přiměřené výukové počítačové programy pro danou vzdělávací oblast, běžnou audiovizuální techniku.

Výchovné a vzdělávací postupy uplatňované ve vyučovacím předmětu, které směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- překládáme žákům přiměřeně náročný obrazový materiál, krátké texty v učebnici a pracovních sešitech
- vysvětlujeme žákům slova, pojmy a termíny z dané oblasti, usilujeme o jejich zapamatování a odpovídající používání
- výuku předmětu spojujeme s praktickými životními situacemi a zkušenostmi
- předkládáme žákům více zdrojů informací
- zařazujeme prvky vzájemného a vlastního hodnocení s cílem poznávání vlastních úspěchů a chyb, pracujeme s chybou

Kompetence k řešení problémů

- zařazujeme do výuky jednoduché pokusy a pozorování jako východiska pro modelové situace
- prostřednictvím konkrétních příkladů krizových situací učíme žáky na podobné situace adekvátně reagovat
- nacvičujeme modelové způsoby chování v situacích ohrožení, poskytnutí jednoduché první pomoci a způsoby přivolání pomoci sobě i druhému
- pochvalou dílčích úspěchů motivujeme žáky k překonávání obtíží a nezdarů

Kompetence komunikativní

- rozšiřujeme slovní zásobu žáků o nové pojmy z dané oblasti
- zařazujeme hry a dramatizaci podporující rozvoj verbálních i neverbálních komunikačních dovedností
- pracujeme s jednoduchými texty či obrázky, ověřujeme porozumění jim, orientaci v nich
- nacvičujeme dovednost odpovídat krátkými celými větami na kladené otázky, dbáme na používání spisovného jazyka
- ve výuce využíváme přiměřeně obtížné výukové PC programy vhodné pro vzdělávací oblast Člověk a jeho svět

Kompetence sociální a personální

- seznamujeme žáky se zdravým životním stylem, ochranou životního prostředí, národními tradicemi, životem menšin a etnických skupin
- předkládáme žákům informace o společenských normách a snažíme se je vést k jejich dodržování, zaměřujeme se také na pravidla a dodržování školního řádu
- učíme žáky rozpoznat rizikové chování, odhadnout následky vlastního chování a respektovat druhé

Kompetence občanské

- vytváříme u žáků představu o školních i společenských normách slušného chování, vedeme je k jejich respektování a dodržování
- učíme žáky rozlišovat pozitivní a negativní projevy chování
- vytváříme u žáků povědomí o významech státních svátků, symbolů a vztahu k vlasti
- během vycházek, školních výletů vytváříme pozitivní vztah k přírodě a k ekologickému myšlení
- věnujeme se problematice ochrany zdraví v souvislosti se zdravým životním stylem

- v rámci dopravní výchovy učíme žáky respektovat základní pravidla pro chodce

Kompetence pracovní

- neustálým opakováním a vhodnou motivací upevňujeme u žáků základní pracovní návyky a postupy související se školní prací
- zařazujeme do výuky jednoduché pokusy a praktické činnosti, které žáci vykonávají podle stanoveného postupu
- při praktických činnostech provádíme poučení o bezpečnosti a prevenci úrazů
- rozvíjíme představu žáků o výsledcích lidské činnosti, učíme je odlišit práci od hry
- pozitivně hodnotíme dokončení zadaného úkolu, čímž podporujeme vytrvalost